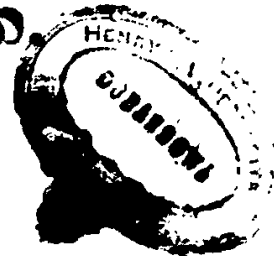

සන්නසිතිකුද්දසික

නමො නසස හගවනො අරහනො
සමමා සමුබසස.

I අදිතො උපසම්පනාසිකිතිකං සමාතිකං,
බුද්ධසිකං පවකම්ච චඤ්ඤා රතනත්තං.

I රතනත්තං, (බුද්ධාදි) රතනත්තං, චඤ්ඤා, (කායවාත්මනොවා
රයෙන් සකස්කොට) වැද; අදිතො, අදිතෙහි පටන්; උපසම්ප
නා, උපසම්පන්න වීසිත්, සිකිතිකං, (ග්‍රහණ ධාරණ ප්‍රතිපත්ති
අවශ්‍යෙන්) භික්ෂුසමුදාය (භික්ෂුසමුදායෙන් පරිහරණය කටයුතු
වූ) සමාතිකං, මාතෘකාපදයෙහි වූ, බුද්ධසිකං, (සංකෘතපමුදුර
බහුවිධ ශික්ෂාවන් ප්‍රකාශකරණ හෙයින්) කුද්දසිකනම්ච ප්‍රකරණ
යන්, පවකම්ච, අදරයෙන් කියමි, නොහොත් අනෙකුත්
යෙන් හදාරමි.

“පාදාසිකා ච චතතාරක” යනාදි උදෙස් පදම විසාරයට ජනි
කාවන බැවින් විසාරය ප්‍රශ්නකරණ බැවින් මානිකානම් වේ.

“බුද්ධසිකං” යන්නෙහි සිකිතිකානම් ත්‍රිවිධ ශික්ෂායි. කියෙමු, නො?

“සිකිතිකානම් ත්‍රිවිධ ශික්ෂා අධිසිලසිකා අධිවිතනසිකා අධිප
ඤ්ඤාසිකා” ති, තත් පඤ්ඤාධර්මසංකල්පිතං සිලමෙව, පාතිමොක්ඛ
සංවරසිලමපන අධිසිලං, පාතිමොක්ඛසංවරනොපි ච මග්ගඵලස
මපසුත්තමෙව සිලං අධිසිලං, කාමාවචරුති පන අධිකුසලඵ
ත්තාති ශ්‍රේයසි අධිසමාපත්තිවිත්තාති ච විත්තමෙව, විපස්සනා
පාදක අධිසමාපත්තිවිත්තං පන අධිවිත්තං, නනොපි ච මග්ගඵ
ලඵත්තමෙව අධිවිත්තං, අනි දිත්තං අනි සිට්ඨිති අදිනායපමි
ත්තමපන කමමස්සකතාසු ණං පඤ්ඤා, තිලකිණිකාරපරිබ්භිද
කමපන විපස්සනාසු ණං අධිපඤ්ඤා, නනොපි ච මග්ගඵලපඤ්ඤා
ච අධිපඤ්ඤා, එතායෙව සිකිතිකානො සිකිතිකානම් අධිසිලසිකා
අධිවිතනසිකා අධිපඤ්ඤාසිකානම් වූවන්ති * සි.)

* මෙහි අනි—ශික්ෂා යනු අධිසිලසිකා අධිවිතනසිකා අධි

(තත්‍රායං මාතෘකා)

2 පාණ්ථකා ච වත්‍තාගේ ගරුකා නච චිවරං,
රජනාති ච පතේතා ච ථාලකා ච පචාරණ.

3 කාලිකා ච පටිකාගො මාසෙසු ච අකප්පියා,
නිසංගතියාති පාචිතති සමණකප්පා ච *හුමියො.

4 උපර්කාවේරවතනාති වච්චපසාවධානියං,
ආපුච්ඡකරණං නගෙතා නගානකප්පො අචඤ්ජියා.

2 පාණ්ථකා ච වත්‍තාගේ, සතරපාණ්ථකාවෝද; (මෙහි අනුක්‍රම සම්මුච්චයානි “ච” ශබ්දයෙන් වක්‍ෂ්‍යමාන උභයජනුමණිලිකාදීප රජී සම්මුච්චනයයි ගතයුතු) ගරුකානච, (පිඤ්ඤාමානසාදීනි අච්චාදීද සුතු) නචචාද්දරුමි සගවෙසෙස්සද, චිවරං, (කැපඅකැප) සිච්චද; රජනාති ච, (කැප අකැප) රජන්ද; පතේතා ච, (කැප අකැප) පාහුද, ථාලකා ච, (කැපඅකැප) තලද; පචාරණ, (පිළිකෙච්) පචු රුණද.

3 කාලිකාව, (සිව්†) කැල්ලෝද; පටිකාගො, පිළිගැණුමිද; මාසෙසු ච අකප්පියං, මාසයෙහි අකැප මස්ද; නිසංගතියාති, නිසගි (පචිති)ද; පාචිතති, (සුඛ) පචිතිද; සමණකප්පා ච, ශ්‍රමණ වෘත්තාරයෝද; හුමියො, (කැප) කිලිහුද.

4 උපර්කාවේරවතනාති, උපරිකාවේර අච්චායනිවද්ද, වච්චපසාවධානියං, වච්චකුටි පසාවකුටියෙහි වද්ද, ආපුච්ඡකරණං, (මහලු

ප්‍රඥාපිකා යන ත්‍රිපිකාවෝදි, ඔවුන් අතුරෙන් පඤ්චබහුසිල දශබහුසිල යනමොහු සිලයමවෙයි, ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංචරසිලය වූකලී අධිසිලය නම්වෙයි, ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංචරසිලයෙනුදු, මා ගීඵලසමුපුසුකත සිලයම අධිසිලය නම්වෙයි; කාමාවචර අජට කුශලචිත්තයෝද, ලෝකික අජටසමාපනතිචිත්තයෝද චිත්ත යම වෙයි; විදර්ශනාපාදක අජටසමාපනතිචිත්තය වනාහි අධිචි ත්තය නම්වෙයි, ඉනුදු මාගීඵලචිත්තයම අධිචිත්තය නම්වෙයි, දුක්ඛදෙය ඇත මහායාගය ඇත යන මේආදී ක්‍රමයෙන් පචත්තාවු කම්මස්ථිතියාශ්‍රය වනාහි ප්‍රඥානම්වෙයි, ත්‍රිලක්‍ෂණකාරයෙන් පිරිසිදුම කරණ විදර්ශනාශ්‍රය වනාහි අධිප්‍රඥා නම්වෙයි ඉනුදු මාගීඵලප්‍රඥාවම අධිප්‍රඥා නම්වෙයි, මොහොමෝම භික්ෂුසුතු ගෙයිත්, ශික්‍ෂානුසි අධිසිලශික්‍ෂා, අධිචිත්තශික්‍ෂා, අධිප්‍රඥාශික්‍ෂා, ය යි කියනුලැබෙත්.

* සමණකප්පාහුමියො—බුරුමපොත්.

† සතර—ඇතමි.

5 වමමං උපාහනාවෙව අනොලොකියමඤ්ඤි,
අකප්පියාති සයනාති*සමානාසනිකො'පි ව.

6 අසංවාසිකො ච කමමං මිච්ඡාජීවවිච්ඡන්තා,
චන්තං විකප්පනා වෙව නිසසයො කායබන්ධනං.

7 පඨවී ච පරික්ඛායෙ භෙසජ්ජග්ගහදුසනං,
වසඤ්ඤානාසිකා වෙවා'වෙහඬිගිපකිණ්ණකා.

8 දෙසනා ජඤ්ඤානාදි උපොසථපචාරණං,
සංවරෙ සුඛි සන්තොසො චතුර්කම්මා විපස්සනා'ති.

සභුන්) පිළිවිස කිරීමද, නග්ගො, නග්ගවද්ද, නග්ගනකපො
නග්ගනවද්ද, අවඤ්ඤා, (පකහනග්ගා විසිත්) නොවැන්ද සුත්
තෝද.

5 ව මම, (කැප අකැප) සමිද, උපාහනාවෙව, (කැප අකැප)
චන්ද, අනොලොකියං, (මහණුන් විසිත්) නොබැලියුතුද, අඤ්ඤි,
අකප්ප, (කැප අකැප) අදුන් (නල)ද, අකප්පියාති සයනාති,
(උසසුන් මහඅසුන් විසිත්) අකැප ගෝනා ගිදිනා ද, සමානා
සනිකොපි ව, එකඅස්තෙහි ගිත්ත දුන්තෝද.

6 අසංවාසිකො ච, (එකකමොදි) සංවාසයට නොනිස්සෝද, ක
මම, (චතුර්කම්ම) කමිද, මිච්ඡාජීවවිච්ඡන්තා, ලාමකජීවිකාවගේ
දුරුකිරීමද, චන්තං, (අගනතුකවතනාදි) වද්ද, විකප්පනාවෙව,
විකප්පන්ද, නිසසයො, නිස (ගැණුම) ද, කායබන්ධනං, (කැප අ
කැප පටිද.

7 පඨවීච, (කැප අකැප) පොලෝද, පරික්ඛායෙ, (කැප අකැප) පි
රිකරද, භෙසජ්ජ, බෙහෙත් (කිරිමි කරවිමි අදිය)ද, උග්ගහ, අකැ
ප චන් පිළිගැණුමිද, දුසනං, (කුල) දුසනද, වසඤ්ඤානාසිකාවෙ
ව, වසෙලුකිමිද, අවෙහඬිගි, (අවෙහඬිගි යයි කියනලද) ගරු
භාණ්ඩද, පකිණ්ණකං (නොගෙස් පරිද්දෙන්) සංකිණ්ණයද.

8 දෙසනා, අවැත් දෙසිමද, ජඤ්ඤානාදි, සැදපිරිසිදුපවුරු ඤ
දිමිද, උපොසථ, පොහෝද, පචාරණං, පවුරුණුද, සංවරෙ (ඉඤ්ඤා)
සංවරද, සුඛි, දෙසනා ශුචි අශුචිද, සන්තොසො, ප්‍රත්‍යයසන්තො
සද, චතුර්කම්මා, සිව්අරක්ද, විපස්සනාති, විදුෂිතාද (යනමේ
තෙත්තේන යථා ක්‍රමයෙන් මෙහි කියනු ලැබෙත්.)

* අකප්පියසයනාති—බුරුමපොත්.

“පාරුජිකා ව චක්කාරො”ති.

9. මහානාගො අතික්ඛිත්තසිකො සඤ්ඤාසඤ්ඤා,
අලොකාසෙ නිමිත්තං සං තිලමත්තමිපි සඤ්ඤා.

10 අසඤ්ඤාප්පාදිනං පච්චෙසනොතා චුතොථවා,
ච්චෙසනට්ඨිතුඛාරපට්ඨිකා භසාදකො.

මේ සත්තයින් කී පණ්ණාසකයෙහි අදිය පවත් පවාරණය වූ දක්වා පත්භාෂිත් පදයකින් අධිශ්ලිශිකාවකින්, ‘සංචරො, යත්තෙති’ පවත් ‘චතුරාරකා’ යනු දක්වා සතරපදයකින් අධිවිත්තා ශික්ඛාවකින්, ‘විපසනා, යන එක පදයෙන් අධිප්‍රඥාශික්ඛාවකින් දැනුණු.

“පාරුජිකා ව චක්කාරො”ති, පාරුජිකා ව චක්කාරො යත්තෙති (සතර පාරුජිකාවෝ නම්.)

9. 10 අතික්ඛිත්තසිකො, නොපස්විකණ්ණලද සික ඇති මහණ, සඤ්ඤාසඤ්ඤා, (වමමචොලනිප්පට්ඨාදිත්) වසනලද හෝ නොවසනලද හෝ, මහානාගො, (වච්චමනාදි) තුන් මගින් යම්කිසි මගෙක්හි, අලොකාසෙ, (එහිදු පියවි සුලභ නොපහරණ) තෙත් පියෙස්හි, සඤ්ඤා, වසනලදහෝ, අසඤ්ඤා, නොවසනලදහෝ, උපාදිනං, අනුචක්ඛායප්‍රසාද ඇති, සං (නිමිත්තං,) ස්වාධර්මය (තමානිමිත්,) තිලමත්තමිපි, තලඇවක් පමණකුදු, පච්චෙසනොතා, ප්‍රච්චෙසකරත්තේ (සෙවුනාසිතිත් මෙහෙයත්තේ,) චුතො, (භාසනායෙන්) චුතවේ, අථවා, නොහොත්, (තමා නිමිත්ති මෙරමාගේ උපක්‍රමයක් ඇතිකල්හි) පච්චෙසන, ප්‍රච්චෙසණය, සීරී, ස්වීරීණය, උඛාර, උඛාරණය, පට්ඨිකා, ප්‍රච්චෙසණය, (යන මොවුන් අතුරෙන් යම්කිසි කණයෙක්හි,) සාදකො, ඉවසත්තේද, හෙවත් සෙවුනා සිත් එලවත්තේද, (චුතො, එකෙහෙතිම භාසනායෙන්) චුතවේ.

(“මග්ගොති වාච්චසොචබ්බොදිනං නික්ඛමණ්ණපථො” * “අනුපට්ඨන් චුලදස්වා මෙහෙසිම ප්‍රච්චෙස නම්, සියලු මෙහෙසුසද පට්ඨිකා නම්, මෙහෙසුවා අදනාසද අතුරෙහි සිටිනාසදද සුතුරු විසව සමයෙහි මාගමබ්‍රහ්මයෙන් බැරම සිටිනා සද ද සීරී නම්, අනුදස්වා අදිනාසද උඛාරණනම්” යනු විනය සත්තයි).

* මාගී යනු මල මුත්‍ර කෙල අදිත් නික්මෙන මාගීයයි

- 11 අදියෙය්‍ය හරෙය්‍යච්ඡරෙය්‍ය ඉරියාපථං,
කොපෙය්‍ය ධනා වාචෙය්‍ය සංකෙතං චිතිනාමයෙ.
- 12 අදිනනං ථෙය්‍යච්ඡෙතන හවෙ පාඤ්ඤාපථා,
ථෙය්‍යබ්බකුසව්‍යනාපරිකප්පාචාරකො,
භණ්ඩකාලග්‍යදෙසෙහි පරිභොගෙතොත්තිච්ඡයො.
- 13 මනුස්සචිත්තං චිච්ච ජිවිතා වා චියොජයෙ,
සත්ථං වා අස්ස මරණ්චෙනො උපතික්ඛිපෙ.
- 14 භාගෙය්‍ය මරණ්ණසායං චදෙය්‍ය මරණ්ණ ගුණං,
වුතො පයොගා සාහත්තිස්සග්‍යාණ්ණතිථාචික.
- 15 ඉඨිච්ඡාමයා කාලවත්ථාඤ්ඤිරියාපථා,
ක්‍රියාවිසෙසො ඔකාසො ජ අණ්ණතිනියාමසා.

11. 12 අදිනනං, (සාමික විසිත් කසිත් හෝ චිච්චිත් හෝ) තු
දුත් අරුමාදි වසතුව, ථෙය්‍යච්ඡෙතන, සොරසිතිත්, අදියෙය්‍ය,
(සචිත් බැණ)ගණී නම්, හරෙය්‍ය, (ගෙණ්‍යමිත්සිච්ච) ගණී නම්,
අච්ඡරෙය්‍ය, (නමා කෙරෙහි නගා තුබුවා මිමි නොගත්මි සනා
දිත් බොදුකියා) ගණීනම්, ඉරියාපථං කොපෙය්‍ය, (බඩුගෙණ
යත්තකුගේ පියව්) ඉරියව් කොවා(ගණී) නම්, ධනා වාචෙය්‍ය,
තුබුතැතිත් පහකොච ගණී නම්, සංකෙතං චිතිනාමයෙ, සුත්
චත් ගත්තා නැහැහෝ නමාවිසිත් පිරික, පු නැහැ හෝ ඉක්මවා
(ගණී) නම්, පාඤ්ඤාපථා, (කෙලෙස් සතුරත් විසිත්) පර
දවන ලද චත්තෙයි, අථවා, නොහොත්, ථෙය්‍ය, (සනඬවෙප්පදි
විසිත්) නොදත්තාසේ, බ්බ, බ්බාත්කාරයෙන්, කුස, කුසපත්
පෙරලීමෙන්, ජනන, (තෘණපණ්ණදිත්) මුච්ඡකිරීමෙන්, පරික
ප්පා, (භාණ්ඩාවකාශ)පරිකලපනාවෙන්, අච්ඡාරකො, ගත්තෙදා,
පාඤ්ඤාපථා, (කෙලෙස්සතුරත් විසිත්)පරදවනලද චත්තෙ
යි, භණ්ඩ, (සොරගත්) වසතුවය, කාල, (අවහාර)කාලය, අණ්ණ,
(භාණ්ඩයෙහි) අගය, දෙසෙහි, (අවහාර) දෙයෙය්‍ය යනමොවුත්
විසිත්ද, පරිභොගෙණ, (භාණ්ඩයෙහි සාමි) පරිභොග විසිත්ද,
එත්, මේ අදනනාද, නයෙහි, නිව්ඤ්ඤා, චිතිනාමය (සචිත්තය).

13. 14. 15 මරණ්චෙනො, වධකචෙත්තනා ඇති මහණ, චිච්ච,
මොක්ඛ මරමි ප්‍රයොගකොච, මනුස්සචිත්තං, මිනිස්සත්තත්තු, ජිවි

16 ක්‍ෂාණදිභෙදනොසන්න මන්නනනුපණ්‍යයකං,
කථා කොට්ඨාසමෙකෙකං පච්චුප්පනනභවස්සිතං.

17 අක්කුපදෙසරහිතං දිපෙතොනානවිමානිකො,
කායෙන වාචා වික්කුතතිපථෙ සුතො චුතො භවෙ.

තාචා විශෝජයෙ, රූපාරූපජීවිතයෙන් චූතකෙරෙනම්, සන්ධං වා,* (දිව්ගෙණයන් අසි ආදී) ශස්ත්‍රයක්ගෙන්, අස්ස උපතිකතිපො, මියනුකැමැත්තානු සමීපයෙහි ගතහැකියේ එලවානබානම්, මරණ්ණපායං, (“සන්ධං වා ආහර විසං වා බාද”†) යනාදීන් මරණ්ට උපායගෝ, නාගෙය්‍ය, උගන්වානම්, මරණේ ගුණං, මරණෙහි අනුසස්ගෝ, වදෙය්‍ය, (“න්ධං බොසි උපායක කත කළකණේ අකතපාපො මනං තෙ ජීවිතා සෙයෙක”‡ යනාදීන්) නියානම් චුතො, (ශාසනයෙන්) චූතවේ, සාහස්, සවහස් (යෙන් පැහැරීම) ය; නිස්සග්ගි, (ඉසු ආදීන්ගේ) නිස්සජනය, ආණ්හති, ඇණවීමය; වාචන, (මාතෘභාෂාදීන්) වාචරය (යන මොහුද;) ඉච්චිජාමයා, (කම්මිච්ඡාකරවූ); සංඛියගේ යෙදීමහා (මරණ මනුෂ්‍යාබ්‍ය) විදුමගේ පරිප්පනයද (යන මොහු සදෙන;) පයොනා, (වඩ) පුරෝකයොධි, කාල, (පුච්ඡාණ්හාදි වශයෙන් සුකත) කාලය; වහ්ඨ, (මැරියුතු) සන්ධය, ආසුධ, (මරණ) ආසුධය; ඉරියාපථා, (මැරියුත්තාගේ සථාන නිසදුදි) ඉරියාපථය (යන මොහුද;) ක්‍රියා විසෙසො, (ජෙදනභෙදනාදී) ක්‍රියාවිසෙසයද, ඕකාසො, (ග්‍රාමවනාදී) අවකාශයද (යන;) ජ, සදෙන, ආණ්හති නියාමකා, ආණ්පණය නියම කරන්නාහුයි.

16-17 අනවිමානිකො, (අදිට්ඨිදිට්ඨිසක්කුදිනාදි විසින් අධිගත බවේ ඇත්තෙමි යන) අදිමන් නැති මහණ, අත්තති, නමාසතන්හි, නොසන්නං, (මේ ඇත්බව නොඉපදවූ බැවින්) නැත්තාවූ; ක්‍ෂාණදිභෙදං, බ්‍යානාදි බවිවිශෙෂ ඇති උත්තරි මනුෂ්‍යබවිමය, කොට්ඨාසං, (බ්‍යානවිමොක්ෂදි) කොටසක් ගෝ, එකෙකං, (ප්‍රථමබ්‍යනාදි) එකක් එකක්ගෝ, අනනුපණ්‍යයකං කථා, නමාකෙරෙහි ඇතිවක්කොච; (නමාකර එලවා) පච්චුප්පනනභවස්සිතා, වධිතමානභවය ඇසුරුකොච; අක්කුපදෙසරහිතා, (යම් මහණෙක් තොපගේ වෙගෙර වෙසේද ඒ මහණ ප්‍රථමබ්‍යනාදි

* සන්ධාරකංවා—පොත්.

† ආසුධයක් ගෝ ගණ්ට විෂයක් ගෝ අනුභව කරව.

‡ උපායකය නොපි කළු කසල් ඇත්තෙහිය නොකළු පව ඇත්තෙහිය නොපගේ ජීවත්වීමටවඩා මරණය උතුම,